

## IMPACTUL TVA ÎNCASAT LA BPN DIN OPERAȚIUNILE DE IMPORT-EXPORT

### *IMPACT OF VAT RECEIVED AT NPB FROM IMPORT-EXPORT OPERATIONS*

**CALARAȘCIUC Ina, studentă, Specialitatea: FB,**  
Academia de Studii Economice din Moldova,  
Republica Moldova, Chișinău, Str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni 61  
e-mail: [calarasciuc.ina@ase.md](mailto:calarasciuc.ina@ase.md)

**Abstract.** *In the 20th century, indirect taxation experienced a new impetus, probed with the appearance of new taxes and indirect taxation techniques, among which the value added tax stands out. The purpose of the research is to study the aspects related to the mechanism of determining the fiscal obligation regarding VAT in the general system of taxation, especially in the application of this tax to the import/export of goods, as well as the collection of taxes by customs units within these two regimes.*

*We will be able to observe the impact of the collection of this tax by the Customs Service in the formation of the state budget, as well as its major importance for the entire economy.*

*Being managed in a good manner can bring positive effects for the Republic of Moldova. One of the advantages of applying VAT is for the country to increase its economic potential as well as to maintain the development of international relations for change, thereby to restore its global reputation as developed country.*

**Key words:** *state budget; financial resources; import duty; export duty; value added tax.*

**JEL CLASSIFICATION:** H21, H25, H30, H61

#### INTRODUCERE

Taxa pe valoarea adăugată (TVA) este un impozit indirect observat recent în sistemele fiscale ale diferitelor state. De la apariția acestuia în Franța, în anul 1954, mai multe state au manifestat interes sporit pentru introducerea lui, respectiv acest impozit a căpătat o arie de răspândire destul de largă la nivel global, devenind sursa principală de venit în majoritatea statelor.

Acest instrument fiind reglementat și aplicat corect poate aduce efecte pozitive pentru Republica Moldova. Scopul principal al aplicării acestui tip de instrument constă, în primul rând, ca țara să reziste crizelor economice care intervin, precum și să-și sporească potențialul economic. În al doilea rând, să mențină și să continue dezvoltarea relațiilor internaționale pentru schimbare, astfel pentru a-și restabili reputația globală de țară dezvoltată.

Un subiect important pe care îl vom aborda este aplicarea corectă a cadrului legislativ-normativ în procesul de administrare a taxei pe valoarea adăugată, prin prisma responsabilităților atribuite Serviciului Vamal.

Obiectivul cercetării este analiza aplicării acestei taxe la importul/exportul de mărfuri, colectarea taxelor de către unitățile vamale în cadrul acestor două regimuri și observarea aportului TVA colectat de către Serviciul Vamal la formarea Bugetului Public Național.

#### CONȚINUTUL DE BAZĂ

Fiind într-o epocă dezvoltată economic, importul și exportul din Republica Moldova este, de asemenea, în continuă creștere. Zilnic apar noi reguli, legi, acte normative, standarde care trebuie cunoscute atât de cetățenii rezidenți, cât și de nerezidenți. Se știe deja că la

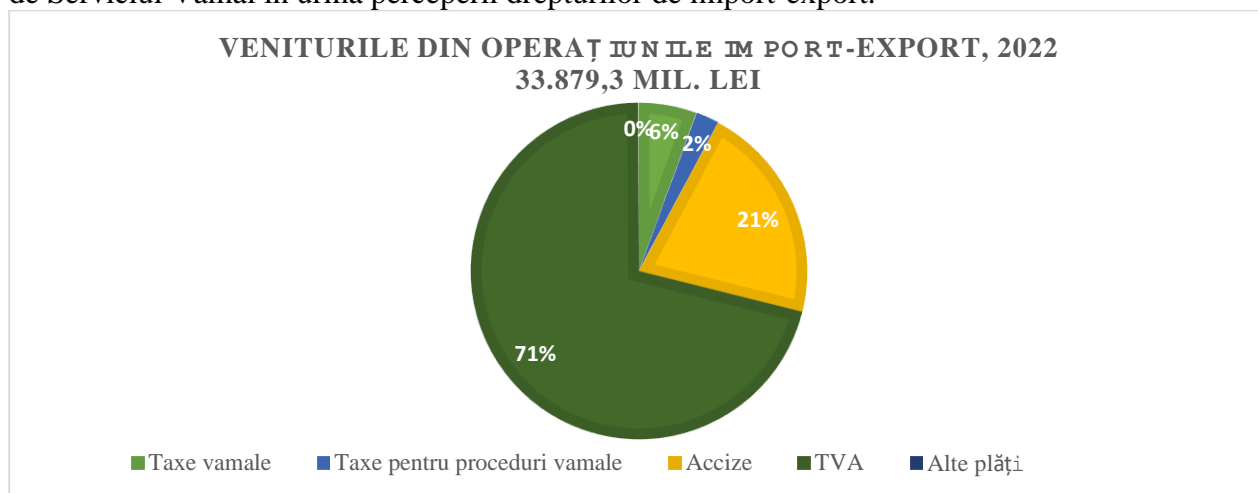
introducerea și scoaterea mărfurilor pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice este necesară plata taxelor de import și export, care conțin mai multe taxe. TVA, la importul de mărfuri și servicii, se percepe de subdiviziunile Serviciului Vamal specializate, care îndeplinesc și funcțiile unui organ fiscal specializat. Deci, Serviciul Vamal este cel care asigură respectarea legislației vamale și fiscale și contribuie la măsuri de protecție a securității statului, asigurarea ordinii și bunelor moravuri publice.

Pentru a analiza și a interpreta corect datele privind încasările drepturilor de import și export, în special a taxei pe valoare adăugată au servit următoarele metode de cercetare: sursele de date, analiza economică, metoda observării, metoda tabelelor, compararea, procedeele statistice, calculele matematice, etc.

Drepturi de import sunt impozitele, taxele și plățile încasate de organul vamal la importul mărfurilor, și anume:

- taxa vamală;
- taxa pe valoarea adăugată;
- accizele;
- taxa pentru proceduri vamale. [1]

Acest lucru îl putem vizualiza, construind diagrama de structură a veniturilor încasate de Serviciul Vamal în urma percepției drepturilor de import-export.



**Figura 1. Structura veniturilor încasate de către Serviciul Vamal, anul 2022**

**Sursa:** elaborat de autor în baza informației privind perceperea drepturilor de import-export.

**Disponibil:** <https://customs.gov.md/ro/articles/date-statistice>

Analizând figura 1, constatăm că Serviciul Vamal în anul 2022 a înregistrat venituri de 33 879,3 mil. lei, dintre care ponderea cea mai mare în veniturile încasate de către organele vamale constituie TVA, aproximativ 71% din total venituri încasate, fiind urmată de accize cu o pondere de 21%, taxe vamale 6% și taxele pentru proceduri vamale care constituie 2% din total venituri.

Se estimează în continuare un nivel al încasărilor TVA ridicat, datorită creșterii volumului comerțului exterior în Republica Moldova, cea mai mare contribuție fiind importul produselor petroliere din România care ulterior sunt exportate Ucrainei.

Potrivit prevederilor art. 95 alin. (1) din Codul fiscal, livrările de mărfuri (inclusiv export) constituie obiect impozabil cu TVA.

Subiecții impozabili de TVA, în cazul trecerii frontierei vamale, sunt:

- a) persoanele juridice și fizice, care importă mărfuri, cu excepția persoanelor fizice care importă mărfuri de uz sau consum personal a căror valoare nu depășește limita stabilită de

legislația în vigoare (300 de euro în cazul transportului terestru sau de 430 de euro în cazul transportului aerian și maritim);

b) persoanele juridice și fizice, cu excepția organizațiilor social-politice, care importă servicii, indiferent de faptul dacă sînt sau nu sînt înregistrați în calitate de plătitori de T.V.A.

La stabilirea valorii impozabile de TVA se cumulează: valoarea mărfurilor în vamă, inclusiv costul transportării, cheltuielile de asigurare și alte cheltuieli aferente aducerii acestor mărfuri pînă în locul efectuării procedurilor vamale, precum și impozitele și taxele care urmează a fi achitate la importul acestor mărfuri, cu excepția TVA. [2]

Persoanele fizice care importă mărfuri, a căror valoare depășește limita stabilită de legislație, achită T.V.A. în momentul controlului vamal al bagajului și numai în măsura în care se depășește limita stabilită.

Cotele la care se achită TVA sunt stabilite de legislația fiscală, în special de Codul fiscal și constituie:

a) cota-standard – în mărime de 20% din valoarea impozabilă a mărfurilor și serviciilor importate și a livrărilor efectuate pe teritoriul Republicii Moldova;

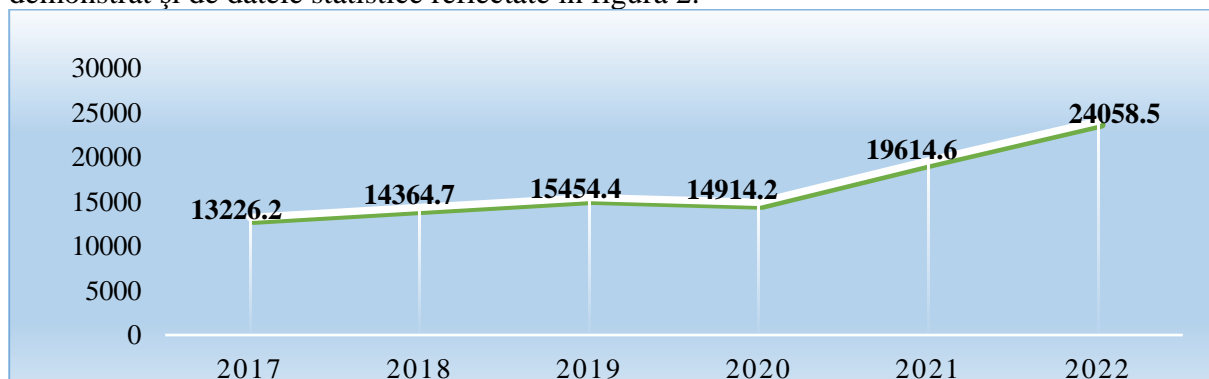
b) cote reduse în mărime de:

8%- la pîinea și produsele de panificație, la laptele și produsele lactate, la medicamentele de la pozițiile tarifare 3001–3004, la mărfurile, importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, – la gazele naturale și gazele lichefiate de la poziția tarifară 2711, la producția din zootehnie în formă naturală, masă vie, fitotehnie și horticultură, la zahărul din sfeclă de zahăr, la biocombustibilul solid destinat producerii energiei electrice, energiei termice și apei calde livrat pe teritoriul Republicii Moldova.

12%- la serviciile de cazare și la produsele alimentare și/sau băuturi, cu excepția producției alcoolice, preparate sau nepreparate, pentru consumul uman. [3]

În conformitate cu prevederile art. 104 lit. a) din Codul fiscal, exportul de mărfuri și servicii reprezintă livrare scutită de TVA cu drept de deducere.

Analiza în dinamică a prelevărilor la Bugetul Public Național, în urma încasărilor de TVA la trecerea mărfurilor/serviciilor peste frontiera de stat, reflectă o creștere stabilă pe o perioadă de mai mulți ani. În acest context, este de menționat că, în perioada 2017-2022, cuantumul taxei pe valoarea adăugată a înregistrat ritmuri destul de înalte, acest fapt ne este demonstrat și de datele statistice reflectate în figura 2.



**Figura 2. Dinamica încasărilor TVA de către Serviciul Vamal - anii 2017-2022 (mil. lei)**

**Sursa:** elaborat de autor în baza informației privind perceperea drepturilor de import-export.

**Disponibil:** <https://customs.gov.md/ro/articles/date-statistice>

Examinând figura 2, conchidem că TVA, încasată de către Serviciul Vamal, în anul 2022, a înregistrat cea mai mare contribuție din ultimii 6 ani, constituind 24058,5 mil. lei. În dinamică se observă o creștere a acesteia cu 10 832,3 mil. lei față de anul 2017. Comparând datele înscrise în figura 2, observăm o creștere stabilă de la an la an. În 2018 s-a înregistrat o creștere cu 8,6 p.p. mai mult față de anul precedent, iar în 2019 cu 7,6 p.p. față de anul 2018.

Totuși putem remarca faptul că în 2020, atât comerțul exterior cât și întreaga economie au avut de suferit, respectiv și TVA a înregistrat o descreștere cu 540,2 mil. lei sau 3,5 p.p.. Pe parcursul ultimilor ani, încasările din TVA au crescut considerabil, cu 4 700,4 mil. lei în 2021 față de 2020, apogeul fiind atins în anul 2022, cu o creștere de 22,7 p.p. față de anul 2021.

În tabelul ce urmează vom încerca să evidențiem importanța taxei pe valoare adăugată ca sursă de venit primordială la Bugetul Public Național, și anume din operațiunile de import-export.

**Tabelul 1. Ponderea TVA în total Venituri BPN și total Venituri încasate de Serviciul Vamal**

Indicatorul	UM	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Total Venituri BPN	mil. lei	53379,4	57964,9	62949,2	62655,3	77373	91505,4
Total Venituri încasate de SV	mil. lei	20372,6	21410,3	22896,7	22526,8	28553,7	33553,7
<b>TVA Încasat de către Serviciul Vamal</b>	mil. lei	13226,2	14364,7	15454,4	14914,2	19614,6	24058,5
Ponderea TVA încasat de SV În total Venituri BPN	%	24,78%	24,78%	24,55%	23,80%	25,35%	26,29%
Ponderea TVA încasat de SV În total Venituri încasate de SV	%	64,92%	67,09%	67,50%	66,21%	68,69%	71,70%

**Sursa:** elaborat de autor în baza datelor Serviciului vamal al RM și a rapoartelor privind executarea BPN anii 2017-2022

Conform calculelor din tabelul 1, ponderea taxei pe valoare adăugată încasată din import-export în anul 2022 reprezintă circa 26,3% în veniturile Bugetului Public Național și aproximativ 71,7% din total Venituri încasate de organele vamale. Observăm că această pondere s-a menținut în ultimii 6 ani analizați, dar totuși este vizibilă o creștere destul de semnificativă. Dacă în anul 2017 TVA reprezenta 24,78% din veniturile BPN, în anul 2022 s-a simțit o creștere cu aproximativ 1,51 % sau cu 10 832,3 mil. lei. Totuși, în anul 2020 s-a resimțit o ușoară descreștere în încasările TVA, cu aproximativ 0,75 % față d 2019 datorită pandemiei de Covid-19 asupra economiei. De aici, conchidem că perceperea Taxei pe Valoare Adăugată la introducerea și ieșirea mărfurilor și serviciilor din țară are un rol major la formarea BPN și dezvoltarea economiei.

## CONCLUZIE

În urma cercetării putem concluziona că Taxa pe Valoare Adăugată (TVA) este cea mai importantă sursă de venituri fiscale la Bugetul Public Național (BPN) al Republicii Moldova iar Serviciul Vamal este cel care ne vine în ajutor cu rezultate remarcabile în ceea ce privește colectarea acesteia de la cetățenii care importă și exportă mărfuri și servicii pe teritoriul țării, TVA din import fiind sursa principală de venit în bugetul de stat.

Deoarece TVA este examinată prin prisma politicii fiscale și vamale, nu putem neglija faptul că pentru a beneficia de efecte pozitive și o dezvoltare continuă, este nevoie de

permanente îmbunătățiri în reglementarea drepturilor de import și export (inclusiv în perceperea TVA de către Serviciul Vamal). TVA are o mare importanță în procesul de dezvoltare al economiei naționale în general. În dependență de cum este dusă politica fiscală în cadrul statului se stimulează sau invers se stopează interesul cetățenilor de a duce o activitate economică.

**REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:**

1. Portalul de informații comerciale din Republica Moldova, *Drepturi de import*, Disponibil: <https://trade.gov.md/ro/articles/titulul-ro>, accesat 23.03.2023;
  2. Lege „Cod fiscal” nr. 1163 din 24.04.1997, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.62 art.100 din 18.09.1997, în vigoare 2022, Titlul III [online]. Disponibil: [https://www.legis.md/cautare/getResults?doc\\_id=130659&lang=ro#](https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=130659&lang=ro#), accesat 23.03.2023;
  3. Lege „Cod fiscal” nr. 1163 din 24.04.1997, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.62 art.96 din 18.09.1997, în vigoare 2022, Titlul III [online]. Disponibil: [https://www.legis.md/cautare/getResults?doc\\_id=130659&lang=ro#](https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=130659&lang=ro#), accesat 23.03.2023;
  4. Catalogul de date deschise al MF. Raport privind executarea bugetului public național. [online]. Disponibil: <https://mf.gov.md/ro/ministerul-finantelor/catalogul-de-date-deschise-al-ministerului-finantelor>, accesat 24.03.2023;
  5. Serviciul Vamal, *Date statistice*, Disponibil: <https://customs.gov.md/ro/articles/date-statistice>, accesat 24.03.2023.
- 

**Coordonator științific: BERGHE Nadejda, , dr., conf. univ.**  
Academia de Studii Economice din Moldova,  
Republica Moldova, Chișinău, Str.Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni 61  
e-mail: berghe.nadejda@ase.md